МК Музичка архива — Преглед на проектот

Верзија: 1.0
Статус: Јавен преглед на проектот
Датум: 10 септември 2026
Тип на документ: Јавен комуникациски документ
Авторитет: Информативен. Овој документ не ги изменува и не ги заменува авторитативните нумерирани спецификации на МК Музички регистар.

септември 2026

СОДРЖИНА

1. Проектот накратко....3
2. Зошто е потребен....3
3. Од иницијатива до Регистар....3
4. Принципи....4
5. Основниот модел....4
6. Како знаењето станува доверливо....4
8. Технолошка основа....5
9. За кого го градиме....5
10. Тим и соработка....5
11. Што проектот не е....5
Управување со документот....6

1. Проектот накратко

МК Музичка архива е проект за создавање долгорочна дигитална основа за документирање, поврзување, истражување и зачувување на македонското музичко наследство.

Проектот е дел од поширокатa иницијатива Македонско музичко наследство. Првиот конкретен систем што се развива е МК Музички регистар — куриран регистар базиран на докази за музички изданија, снимки, артисти, соработници, издавачи, кредити (credits), извори и нивните историски врски.

Регистарот не е замислен само како дискографска база или веб-страница. Неговата цел е да создаде трајно и проверливо знаење: што е познато, од каде потекнува информацијата, каде постои несигурност и како сознанијата се менуваат кога ќе се појават нови докази.

2. Зошто е потребен

Историјата на македонската музика е распределена меѓу физички изданија, приватни колекции, каталози, фотографии, печатени материјали, интервјуа, сведоштва, медиумски архиви и институционални збирки.

Изворите можат да бидат недостапни, нецелосни или меѓусебно противречни. Колекциите можат да станат недостапни, веб-страниците да исчезнат, а знаењето што го носат луѓето да се изгуби.

МК Музичка архива се развива за ова знаење да не остане изолирано во еден извор, колекција или сеќавање. Целта не е привид на апсолутна историска сигурност, туку зачувување на контекстот, доказите и историјата на донесените одлуки.

3. Од иницијатива до Регистар

Македонско музичко наследство — поширока долгорочна иницијатива за документирање, зачувување, истражување и јавно претставување на македонското музичко наследство.

МК Музичка архива — конкретниот културен и дигитален проект преку кој оваа визија постепено се претвора во одржлива инфраструктура за музичка меморија.

МК Музички регистар — структурираната основа на знаење што ги поврзува изданијата, снимките, артистите, соработниците, издавачите, кредитите, изворите, доказите и историскиот контекст.

Регистарот е првиот практичен чекор. Пошироките архивски, истражувачки, образовни и јавни можности се долгорочен потенцијал, а не тврдење дека тие веќе се реализирани.

4. Принципи

- Идентитет: стабилните регистри идентитети помагаат истиот предмет да се препознае низ различни извори и подоцнежни исправки.
- Потекло на информацијата: важно е не само што се тврди, туку и од каде доаѓа информацијата и што конкретно поддржува изворот.
- Зачувување на оригиналното: оригиналните имиња, наслови, писма, кредитирања и историски термини се зачувуваат; преводите и нормализираните форми се дополнителни.
- Несигурност: конфликтни или нецелосни информации се документираат наместо да се претвораат во измислена прецизност.
- Континуитет: исправките и новите сознанија ја продолжуваат историјата на знаењето наместо тивко да ја избришат.

5. Основниот модел

Release / Издание е конкретно издание или дистрибутивен пакет — на пример винил, касета, CD, дигитален сингл или реиздание.

Recording / Снимка е конкретен снимен изведбен или продукциски аудио идентитет, независно од изданијата на кои се појавува.

Track / Трака е појавување на снимка на конкретно издание.

Една иста снимка затоа може да се појави на повеќе изданија без да стане нова снимка секојпат.

Регистарот исто така прави разлика меѓу Artist, како јавен артистички идентитет, и Contributor, како реално лице или организација што придонесува во создавањето, продукцијата, документирањето или зачувувањето.

6. Како знаењето станува доверливо

Поедноставениот модел е:

Истражување и откривање → Извори и набљудувања → Докази и несигурност → Структурирано знаење → Преглед → Одобрено знаење → Намерно јавно претставување

Процесот може да биде итеративен. Нов доказ може повторно да отвори веќе истражено прашање.

Одобрувањето не тврди апсолутна сигурност. Тоа зачувува конкретна прифатена верзија на знаењето. Одобрено не значи автоматски објавено — јавното претставување е посебна одлука.

8. Технолошка основа

МК Музички регистар се развива како модуларен монолит со јасно одделени доменски, апликациски, инфраструктурни и презентациски одговорности. Користи PostgreSQL за трајно структурирано складирање, контролиран migration stream и слоевита .NET/ASP.NET Core архитектура со Blazor презентација.

Изборот е намерно прагматичен: силна транзакциска конзистентност, една кодна база и архитектура што може да остане разбирлива и одржлива за мал тим без непотребна distributed-system сложеност.

Деталната инженерска архитектура останува во интерните спецификации.

9. За кого го градиме

Проектот е релевантен за истражувачи и историчари, артисти, музички професионалци, колекционери, архивисти, издавачи, музеи, библиотеки, културни институции, новинари, автори, универзитети, македонската дијаспора и музички ентузијасти.

Различните публики немаат ист пристап до внатрешниот Регистар. Јавното искуство треба да користи само одобрено и соодветно јавно знаење.

10. Тим и соработка

Тошо Филиповски — Носител на проектот
Ја води културната, истражувачката и архивската насока на проектот.
Контакт: corpus@t.mk

Васил Буралиев — Регистри и технолошки консултант
Работи на концептот на Регистарот, информацискиот модел и технолошката насока на системот.
Контакт: vasil.buraliev@vbu.mk

МК Музичка архива е заинтересиран за разговор со луѓе и организации чија работа, знаење или материјали се допираат со македонското музичко наследство. Потенцијалната соработка може да вклучува размена на знаење, истражувачка соработка, идентификација и контекстуализација на историски материјали и поврзување на релевантни извори и колекции.

11. Што проектот не е

МК Музичка архива и МК Музички регистар:

- не се само музичка веб-страница, CMS (Content Management System) или дискографска табела;
- не се неконтролирана база на податоци што може да се полни од секого;

- не тврдат дека секое историско прашање може да се реши со апсолутна сигурност;
- не се официјален државен регистар;
- не тврдат дека идните архивски, музејски, образовни или институционални можности веќе се реализирани.

Кредибилитетот треба да произлегува од методот, доказите, транспарентното справување со несигурноста и континуитетот на знаењето.

Управување со документот

Овој јавен преглед е изведен од одобрените проектни спецификации, одобрени ориентациски материјали, одлуки на сопственикот на проектот и тековни докази за имплементација.

Правило за статус на имплементација: реалната состојба на репозиториумот и одобрените Linear докази за завршување ги определуваат тврдењата за имплементација; комплетноста на спецификациите сама по себе не докажува имплементација.

Овој документ е информативен. За одлуки за имплементација и governance, авторитативни остануваат одобрените нумерирани спецификации.